SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 2188

S P R A W O Z D A N I E
KOMISJI NADZWYCZAJNEJ DO SPRAW DEREGULACJI

o rządowym projekcie ustawy o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców (druk nr 2052).

Sejm na 53. posiedzeniu w dniu 8 grudnia 2017 r. – na podstawie art. 39 ust. 2 regulaminu Sejmu - skierował powyższy projekt ustawy do Komisji Nadzwyczajnej do spraw deregulacji w celu rozpatrzenia.

Komisja Nadzwyczajna do spraw deregulacji po rozpatrzeniu tego projektu ustawy na posiedzeniu w dniu 12 stycznia 2018 r.

wnosi:

W y s o k i S e j m uchwalić raczy załączony projekt ustawy.

Warszawa, dnia 12 stycznia 2018 r.

Sprawozdawca
/-/ Piotr Król

Przewodniczący
/-/ Wojciech Murdzek

Projekt

U S T A W A

z dnia

o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców

Art. 1. 1. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, zwany dalej „Rzecznikiem”, stoi na straży praw mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, w szczególności poszanowania zasady wolności działalności gospodarczej, pogłębiania zaufania przedsiębiorców do władzy publicznej, bezstronności i równego traktowania, zrównoważonego rozwoju oraz zasady uczciwej konkurencji i poszanowania dobrych obyczajów oraz słusznych interesów przedsiębiorców.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcach, rozumie się przez to mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia … 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. …).

Art. 2. Na stanowisko Rzecznika może być powołana osoba, która:

1) jest obywatelem polskim;
2) korzysta z pełni praw publicznych;
3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo ani umyślne przestępstwo skarbowe;
4) posiada wykształcenie wyższe;
5) cieszy się nieposzlakowaną opinią i daje rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań;
6) wyróżnia się wiedzą w zakresie przedsiębiorczości i regulacji prawnych tworzących otoczenie przedsiębiorców oraz posiada co najmniej pięcioletnie doświadczenie w zakresie wykonywania działalności gospodarczej lub reprezentowania interesów przedsiębiorców, lub tworzenia lub stosowania prawa gospodarczego;
7) nie pełniła służby zawodowej ani nie pracowała w organach bezpieczeństwa państwa wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2186), ani nie była ich współpracownikiem.

Art. 3. 1. Rzecznika powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki.

2. Przed złożeniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki zasięga opinii reprezentatywnych organizacji pracodawców w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. poz. 1240 oraz z 2017 r. poz. 2371).

Art. 4. 1. Kadencja Rzecznika trwa 6 lat i rozpoczyna się z dniem jego powołania.

2. Ta sama osoba może być Rzecznikiem tylko jedną kadencję.

3. Kadencja Rzecznika wygasa w przypadku jego śmierci lub odwołania.

Art. 5. Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, odwołuje Rzecznika przed upływem kadencji wyłącznie w przypadku:

1) złożenia rezygnacji;
2) utraty obywatelstwa polskiego;
3) trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków ze względu na stan zdrowia – stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
4) prawomocnego skazania za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
5) rażącego naruszenia przepisów ustaw w związku z pełnieniem funkcji Rzecznika;
6) ustalenia niespełnienia lub zaprzestania spełniania warunków, o których mowa w art. 2 pkt 2, 4 i 7.

Art. 6. Osoba powołana na stanowisko Rzecznika nie może:

1) zajmować innego stanowiska, z wyjątkiem stanowiska naukowo-dydaktycznego lub naukowego w szkole wyższej, Polskiej Akademii Nauk, instytucie badawczym lub innej jednostce naukowej, ani wykonywać innych zajęć zawodowych;
2) należeć do partii politycznej;
3) wykonywać innych czynności, które pozostają w sprzeczności z jego obowiązkami albo mogą wywołać podejrzenie o jego stronniczość lub interesowność;
4) prowadzić działalności publicznej niedającej się pogodzić z obowiązkami i godnością jego urzędu.

Art. 7. 1. Rzecznik może wykonywać swoje zadania przy pomocy jednego zastępcy.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki może powołać zastępcę Rzecznika na wniosek Rzecznika.

3. Kandydat na stanowisko zastępcy Rzecznika musi spełniać wymagania, o których mowa w art. 2. Przepis art. 6 stosuje się odpowiednio.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki:

1) odwołuje zastępcę Rzecznika – w przypadkach, o których mowa w art. 5;
2) może odwołać zastępcę Rzecznika – na wniosek Rzecznika.

5. Rzecznik może ustanowić swoich pełnomocników terenowych spośród pracowników Biura Rzecznika, o którym mowa w art. 15.

Art. 8. Do zadań Rzecznika należy:

1) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących interesów przedsiębiorców oraz zasad wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2) pomoc w organizacji mediacji między przedsiębiorcami a organami administracji publicznej;
3) współpraca z organizacjami pozarządowymi, społecznymi i zawodowymi, do których celów statutowych należy ochrona praw przedsiębiorców oraz współdziałanie ze stowarzyszeniami, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami oraz z zagranicznymi i międzynarodowymi organami i organizacjami na rzecz ochrony praw przedsiębiorców oraz poszanowania zasady wolności działalności gospodarczej i równego traktowania;
4) inicjowanie i organizowanie działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie związanym z wykonywaniem działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności w dziedzinie przedsiębiorczości oraz prawa gospodarczego;
5) podejmowanie innych działań, o których mowa w art. 9, o ile służą one ochronie praw przedsiębiorców.

Art. 9. 1. W zakresie ochrony praw przedsiębiorców Rzecznik może:

1) występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo wydanie lub zmianę innych aktów prawnych w sprawach dotyczących działalności gospodarczej;
2) występować do właściwych organów z wnioskiem o wydanie objaśnień prawnych, o których mowa w art. 33 ustawy z dnia … 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, jeśli przepisy będące przedmiotem wniosku budzą wątpliwości w praktyce lub ich

stosowanie wywołało rozbieżności w rozstrzygnięciach wydawanych przez właściwy organ administracji publicznej;

3) informować właściwe organy nadzoru lub kontroli o dostrzeżonych nieprawidłowościach w funkcjonowaniu organów administracji publicznej;

4) występować do właściwego ministra lub organu upoważnionego ustawowo do opracowywania i wnoszenia do rozpatrzenia przez Radę Ministrów projektów aktów normatywnych z wnioskiem, o którym mowa w art. 69 ust. 1 ustawy z dnia … 2018 r. – Prawo przedsiębiorców;

5) występować do Sądu Najwyższego z wnioskami w sprawie rozstrzygnięcia rozbieżności wykładni prawa w zakresie przepisów prawnych dotyczących działalności gospodarczej;

6) występować do Naczelnego Sądu Administracyjnego z wnioskami o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych;

7) zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego, wnosić skargi i skargi kasacyjne do sądu administracyjnego, a także uczestniczyć w tych postępowaniach – na prawach przysługujących prokuratorowi;

8) żądać wszczęcia przez uprawnionego oskarżyciela postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa wszczynane z urzędu;

9) informować właściwe organy o dostrzeżonych barierach i utrudnieniach w zakresie wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. W celu wykonywania zadań Rzecznik może zawierać umowy na przeprowadzenie badań lub sporządzenie ekspertyz i opinii.

Art. 10. 1. Podjęcie czynności przez Rzecznika następuje z urzędu lub na wniosek.

2. Z wnioskiem mogą zwracać się do Rzecznika przedsiębiorcy lub organizacje przedsiębiorców.

3. Rzecznik, po zapoznaniu się ze skierowanym do niego wnioskiem, może:

1) podjąć czynności;

2) wskazać wnioskodawcy przysługujące mu prawa i środki działania;

3) przekazać sprawę według właściwości;

4) odmówić podjęcia czynności, o czym, uzasadniając swoje stanowisko, zawiadamia wnioskodawcę.

4. Rzecznik, podejmując czynności, bada, czy wskutek działania lub zaniechania organu administracji publicznej nie nastąpiło naruszenie praw lub interesów przedsiębiorcy.

Art. 11. 1. Rzecznik może zwracać się do właściwych organów, organizacji lub instytucji publicznych z ocenami i wnioskami o podjęcie działań zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw przedsiębiorców oraz usprawnienia trybu załatwiania spraw w tym zakresie.

2. Organy, organizacje i instytucje publiczne, o których mowa w ust. 1, są zobowiązane do rozpatrzenia spraw skierowanych przez Rzecznika.

3. Organy, organizacje lub instytucje publiczne, o których mowa w ust. 1, do których Rzecznik zwrócił się o podjęcie działań, o których mowa w ust. 1, są obowiązane niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub zajętym stanowisku.

4. W przypadku gdy organy, organizacje lub instytucje publiczne, o których mowa w ust. 1, nie poinformują Rzecznika o podjętych działaniach lub zajętym stanowisku albo gdy Rzecznik nie podziela ich stanowiska, może zwrócić się do właściwej jednostki nadrzędnej o podjęcie odpowiednich działań.

5. Rzecznik publikuje na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej dane dotyczące liczby nieudzielonych odpowiedzi, o których mowa w ust. 4.

6. W przypadku gdy Rzecznik stwierdził naruszenie praw przedsiębiorcy w działalności organów, organizacji lub instytucji publicznych, o których mowa w ust. 1, może zwrócić się z wnioskiem o wszczęcie postępowania wyjaśniającego lub dyscyplinarnego.

Art. 12. 1. Organy, organizacje lub instytucje publiczne, o których mowa w art. 11 ust. 1, do których zwróci się Rzecznik, są obowiązane z nim współdziałać i udzielać mu pomocy.

2. Organy, organizacje lub instytucje publiczne, o których mowa w art. 11 ust. 1, są obowiązane w szczególności:

1) zapewnić dostęp do akt i dokumentów spraw zakończonych;
2) udzielać żądanych przez Rzecznika informacji i wyjaśnień;
3) udzielać wyjaśnień dotyczących podstawy faktycznej i prawnej swoich rozstrzygnięć.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do informacji niejawnych w rozumieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1167 i 1948, z 2017 r. poz. 935 oraz z 2018 r. poz. …).

4. Przepisów ust. 2 pkt 1 i 2 nie stosuje się do postępowań prowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

5. Rzecznik jest obowiązany do ochrony oraz nieudostępniania podmiotom nieuprawnionym informacji i danych, uzyskanych zgodnie z ust. 1 i 2, jeśli stanowią one tajemnice prawnie chronione.

Art. 13. 1. Z uwzględnieniem przepisów dotyczących tajemnic prawnie chronionych Rzecznik może przetwarzać wszelkie informacje niezbędne do realizacji swoich ustawowych zadań, w tym dane osobowe, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922), z wyłączeniem danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, danych genetycznych, danych biometrycznych oraz danych dotyczących seksualności lub orientacji seksualnej.

2. Rzecznik może odmówić ujawnienia danych osobowych osoby, od której uzyskał informację wskazującą na naruszenie praw przedsiębiorcy, oraz osoby, której naruszenie dotyczy, a także dokumentacji zgromadzonej w toku badania sprawy, w tym także wobec organów władzy publicznej, jeżeli uzna to za niezbędne dla ochrony wolności, praw i interesów jednostki.

3. Nie można odmówić ujawnienia informacji, w tym danych osobowych lub dokumentacji, o których mowa w ust. 2, gdy zatajenie takich informacji, danych osobowych lub dokumentów prowadziłoby do zagrożenia życia lub zdrowia innych osób lub mogło zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu.

Art. 14. 1. Rzecznik przedstawia corocznie, w terminie 90 dni od zakończenia roku kalendarzowego, Prezesowi Rady Ministrów, a także podaje do wiadomości publicznej, sprawozdanie ze swojej działalności w poprzednim roku kalendarzowym.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności informacje o podjętych przez Rzecznika czynnościach, a także uwagi o stanie przestrzegania praw przedsiębiorców oraz dostrzeżonych barierach i utrudnieniach w zakresie wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 15. 1. Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Rzecznika.

2. Biuro Rzecznika jest państwową jednostką budżetową.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki, na wniosek Rzecznika, nadaje, w drodze zarządzenia, statut, który określa organizację Biura Rzecznika.

Art. 16. Wydatki związane z funkcjonowaniem Rzecznika są ujmowane w ustawie budżetowej i pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw gospodarki.

Art. 17. 1. W latach 2018–2027 maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na wykonywanie zadań Rzecznika wynikających z niniejszej ustawy wynosi 170 500 000 zł, w tym w poszczególnych latach wynosi w:

1) 2018 r. – 7 500 000 zł;
2) 2019 r. – 19 000 000 zł;
3) 2020 r. – 18 000 000 zł;
4) 2021 r. – 18 000 000 zł;
5) 2022 r. – 18 000 000 zł;
6) 2023 r. – 18 000 000 zł;
7) 2024 r. – 18 000 000 zł;
8) 2025 r. – 18 000 000 zł;
9) 2026 r. – 18 000 000 zł;
10) 2027 r. – 18 000 000 zł.

2. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, na dany rok budżetowy, stosuje się mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu kosztów rzeczowych Biura Rzecznika związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy.

3. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 2, jest Rzecznik.

4. Organem właściwym do monitorowania wykorzystania limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, jest minister właściwy do spraw gospodarki.

Art. 18. Ustawa wchodzi w życie w terminie i na zasadach określonych w ustawie z dnia … 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej (Dz. U. poz. …).